

Iz vsebine

Krajše in daljše

Turistično društvo Solkan je izpeljalo prijetne julijske večere glasbe in plesa na solkanskem Placu, mladi so čistili bregove Soče, poslovlila sta se gospod Pajk in pater Bogdan, malčki so bili v enajsti šoli pod mostom, razstavljala je Milena Stepančič, na, pri in v Soči je bilo pestro, kmetje pa so tukli regut.

Na straneh 4, 5 in 6

Intervju

V Solkan se je priženil in dobra tri desetletja kasneje postal predsednik sveta KS Solkan. Letos je za dolgoletno delo v vseh možnih organizacijah, predvsem pa v KS Solkan, prejel občinsko nagrado. Mimogrede – je tudi vester član našega uredniškega odbora. Jožko Leban.

Na straneh 8 in 9

Zeliščni vrt

Če rastejo v zeliščnem vrtu v Grgarskih Ravnah, bi lahko tudi na vsakem solkanskem vrtu. Še zlasti, ker ta zelišča niso samo uporabna, ampak tudi lepa. Še posebej, ko cvetijo. Tokrat vam predstavljamo monardo, velikega omana in mačjo meto.

Na strani 10

Zgodba

O spomeniku v Leccu ob jezeru Como, kjer so vklesana imena naših krajev. Tam je bil Miran Brumat

Na strani 14

1001 solkanski časopis

ISSN 2335-4143

Izdaja: KS Solkan
Zanjo: Jožef Leban
Odgovorni urednik: Toni Gomišček
Uredniški odbor: Jožef Leban, Saša Marušič, Franc Marušič, Erika Grosar, Božidar Markič, Evelin Bizjak, Darinka Kozinc, Tomaž Čadež, dr. Branko Marušič, Mitja Marussig
Likovni urednik: Bojan Bole
DTP: ArtTECH
Tisk: Grafika Soča, Nova Gorica
Naklada: 1500 izvodov - september 2013

Zlata jesen

Trgatev! Zrelo grozdje v jutranjem soncu pod Kekcem (Foto: Toni Gomišček)

Kino Solkan

Kino Solkan. Kjer ni bilo miru med muslimani. Kamor otroci med tednom niso smeli niti v spremstvu staršev. Kjer je kinooperater šel v kabino kot kokoš v kurnik. V spominih Andreja Černeta.

Na strani 11

Otroci so naše največje veselje

Na mladih svet stoji, oni pa se najraje igrajo z zakonom težnosti in uživajo na gugalnici. Kar naj, dokler morejo.

Praznik KS Solkan

"Pam, pa da bam, pa da bam, pa pa pa dam", je igral Big Band Pihalnega orkestra slovenske vojske na solkanskem krajevnem prazniku. Priložnostni nagovor Jožka Lebana objavljamo na 2. strani, nagrajence in poročila o prireditvah pa na 3. strani

Balkanska avantura solkanskih upokojencev

Med potepom od Triglava do Vardarja s skokom v Albanijo so se naši upokojenci poklonili spomenu na maršala Tita. **Več na strani 15**

Spoštovane krajanke...

Govor predsednika sveta KS Solkan Jožkota Lešana na krajevnem prazniku

Predsednik Sveta KS Solkan Jožko Lešan med govorom na krajevnem prazniku (Foto: TG)

Spoštovane krajanke, spoštovani krajanji, današnji nagrajenci in vsi prisotni na osrednji proslavi ob praznovanju krajevnega praznika Solkan.

Vsem skupaj en velik pozdrav.

Posebno dobrodošlico namenjam poslanki Mirjan Bon Klanjšček in poslancu Mirko Brulcu, državnemu svetniku Tomažu Horvatu, našemu županu Mateju Arčonu, načelnici UE Nova Gorica Bojani Kompare, svetogorskemu gvardijanu in rektorju, solkanskemu župniku, predstavnikom zamejskih organizacij, ravnateljju OŠ Solkan, prejemniku letošnjega občinskega priznanja, mestnim svetnikom, svetnikom KS Solkan, predstavnikom sosednjih KS, predstavnikom naših društev in ne nazadnje predstavnikom sponzorjev, ki jim gre zasluga, da že tretje leto lahko prirejamo naš praznik na solkanskem Placu.

Solkan je letos praznoval 1012 let. Obljetnico smo obeležili v hotelu Sabotin z obujanjem spomina na zgodovinske dogodke iz davne preteklosti. Spomnili smo se tudi 300 letnice tolminskega punta, ki je imel svoje zametke prav v Solkanu. Še pred tem in po tem dogodku je bilo v Solkanu več prireditev, ki so popestrile vsakdanje življenje Solkancev. Udeležba krajanov je bila zelo dobra, kar dokazuje, da Solkanci potrebujemo razne prireditev, ki nas združujejo in nudijo priložnost za sproščen pogovor, odmaknjen od vsakdanjih težav.

V navadi je, da ob našem prazniku pregledamo tudi opravljeno in neopravljeno delo v letu dni. Že takoj na začetku lahko ugotovimo, da so bili člani Sveta in številnih komisij zelo uspešni, za kar se jim iskreno zahvaljujem. Po sprejemu plana aktivnosti

smo se odgovorno lotili posameznih nalog. Ni nam povsem uspelo realizirati vseh načrtanih ciljev, kljub temu pa smo kar nekaj naredili.

Letos je bil prenovljen vrtec Julke Pavletič in Slokarjeva ulica ob njem. Urejeno je bil tudi kontejnersko mesto. Plastično krožišče pri hotelu Sabotin je bilo sodobno urejeno. Na novo je bila urejena cesta Pot na Breg z železniškimi zapornicami, ki nudijo večjo varnost obiskovalcem Kajak centra v Solkanu. Prav danes smo odprli prenovljeno otroško igrišče za spomenikom. Pri vseh navedenih pridobitvah gre velika zasluga MONG, predvsem pa njenemu županu Mateju Arčonu, za kar se mu še enkrat iskreno zahvaljujem.

Poleg navedenih večjih pridobitev smo opravili še nekaj manjših, ki pa so za kraj tudi pomembna.

Na kotalkališču smo na novo obarvali betonsko tribuno in na sedeže namestili leseno podlago, prelakirali smo zunanje stebre pokritega kotalkališča in uredili odvod vode.

Nova internetna stran je lepo urejena, vendar premalo izkoriščena. Kljub naporom, da bi bili vsi solkanski podjetniki in obrtniki za skromen prispevek na seznamu, nam ni uspelo ustvariti večjega zanimanja. Uspela pa nam je ureditev nerešenih vprašanj z najemnikom lokala Žogica.

Zelo aktivna je bila komisija za ekologijo. Kot vam je znano, je SIA v postopku likvidacije. Njena usoda še ni znana. Odločno pa smo zahtevali od lastnika Salonit Anhovo, da dokončno pripravi OPPN za območje kamnoloma. Ukvarjali smo se tudi z Livarno in imeli z njenim vodstvom razgovor glede njihovega obratovanja

in onesnaževanja. Aktivnosti potekajo bolj med Livarno in inšpekcijskimi službami, ki so prejele prijavo Društva za kakovost bivanja. Prve meritve kažejo, da večjega onesnaženja ni.

Na našo pobudo potekajo aktivnosti med MONG in DRSC za postavitve protihrupne ograje na obvoznici in nad mrliško vežico v Solkanu.

Aktivnosti potekajo tudi za preseleitev zbirnega centra za odpadke na novo lokacijo. Na sedanjem mestu bi uredili parkirne prostore za avtomobile.

Zelo aktivna je komisija za prometno ureditev Solkana. Njena stalna skrb je izboljšava sedanje prometne ureditve, vključno z ulico Borisa Kalina in Šolsko ulico. Poudariti moram, da na tem področju pričakujemo večjo pomoč s strani ustreznih služb MONG. Več uspeha pa smo imeli pri preusmeritvi tovornega prometa s Prvomajske ulice na Lavričevo ulico.

Zapleta pa se pri ureditvi parkirnega prostora pri Arena baru. Upam, da bomo dobili skupni jezik z MONG.

Začeli smo z urejanjem kontejnerskega mesta za stavbo bivše Lesnine na Placu v Solkanu. Prenos je povezan z ureditvijo ozirom odkupom zemljišča s strani MONG od sedanjih lastnikov.

Solkansko pokopališče je posebno poglavje v delovanju KS. Po dokončanju žarnega pokopališča smo pričeli s sanacijo desnega dela starega zidu. Prepleskali smo tudi staro mrliško vežico. Sprejeli smo nov Pravilnik o solkanskem pokopališču.

Poskušali smo izvesti dve čistilni akciji, ki pa sta odpadli zaradi slabega vremena.

Zelo dobro je sodelovanje z zamejci. Kljub temu, da je pri njih prišlo do reorganizacije lokalne samouprave, se aktivnosti niso prav nič zmanjšale. Ne smemo pozabiti, da je bilo letos svetovno prvenstvo v kajaku v Solkanu. Prireditelj je lepo uspela, vendar smo Solkanci pričakovali več. Računali smo, da bomo pridobili vsaj nekaj infrastrukturnih objektov v Kajak centru. Načrti ostajajo, naše želje in zahteve pa tudi. Pri tem mislim tudi na pešpot od Kajak centra do Žogice.

O načrtih sem že nekaj spregovoril. Podrobneje se bomo o njih pogovarjali ob koncu leta, ko bomo sprejemali letni plan za leto 2014.

Poročilo pa ne bi bilo popolno, če ne bi omenil zelo aktivna društva v Solkanu. Turistično društvo organizira ob petkih v mesecu juliju glasbene večere na Placu, KUD Slavec poleg ostalih prireditev Pesem pod lipo, rezbarji prireajo razstave doma in v tujini, pomemben medijski odmev imajo prireditve v hotelu Sabotin ob praznovanju rojstnega dne Solkana, mladi z zelo lepimi tablami iz naravnega materiala opozarjajo obiskovalce ob Soči na pomen čistoče, Solkanske mažoretke postajajo s svojimi nastopi vedno bolj prepoznavne, Kajak klub SENG je s svojimi prireditvami in rezultati njihovih članov svetovno znano športno društvo, Društvo upokojencev Solkan in Kotalkarski klub Perla sta eni najbolj delavnih društev v Solkanu.

Brez zelo dobrega sodelovanja s člani Sveta in komisij ne bi dosegli vsega, kar smo.

Ob koncu čestitam vsem nagrajencem, vsem prisotnim pa obilo dobre volje in veselega razpoloženja do jutranjih ur.

Novo otroško igrišče

Visoko, višje, najvišje

Malčki prepevajo -

- in obenem telovadijo.

Kdo pomaga komu? Uradno je trak otroškega igrišča prerezal župan MONG Matej Arčon, toda slika ga prikazuje v vlogi pomočnika prikupni mladenki, ki je vešče držala škarje v drobceni ročici

KS Solkan

Priznanja KS Solkan

Prejemniki priznanj KS Solkan v letu 2013 so:

ARENA PIANO BAR - za bogatitev Solkana z glasbeno kulturo, zabavo in izbrano gostinsko ponudbo

VESNA BAŠIN - za izjemen prispevek k bogatemu kulturnemu življenju v KS Solkan

BRANKO BELINGAR - za požrtvovalno, uspešno popestritev družabnega življenja v Solkanu in uspešno čezmejno sodelovanje

BOŠTJAN KORSIČ - za humano, nesebično in junaško dejanje, ker je rešil mlado življenje iz objema smrti v reki Soči. Cvetko mu je dala tudi mala Neža Turk, dekletce, ki ga je Boštjan rešil iz deroče Soče

Koncert sakralne glasbe na Sveti Gori

V nedeljo, 1. septembra, se je v tihoti mogočne svetogorske bazilike zbralo veliko ljubiteljev cerkvene glasbe. Krajevna skupnost Solkan nam je tudi ob letošnjem krajevnem prazniku podarila koncert sakralne glasbe s priznanimi slovenskimi umetniki.

Sopranistka Renata Vereš Klančič, baritonist Rok Bavčar, trobentar Stan-ko Arnold in organist Gregor Klančič so nas z izbranimi skladbami popeljali v svet duhovne lepote. Izvajali so dela J. S. Bacha, F. Haendla, C. Gounoda, F. Schuberta in J. Gruberja.

Ob suverenem muziciranju orgel, ki so zaznamovale celoten koncert in so se ob zvokih trobente umaknile v ozadje, se je zazdelo, da slišiš glas nebeške trobente. Prelivanje zvokov glasbil sta združila v popolnost zamejni bariton in skladnost soprana s trobento. Globoka tišina je dala slutiti, da nas je glasbeno izvajanje popolnoma prevzelo in seglo do najgloblje bista, do srca, do duše. Na tem svetem kraju smo tudi sami začutili resni-

Zvok nebeške trobente je preglasil orgle. (Foto: A-PZ)

co, da kjer človek hvali Boga, beseda sama ne zadošča.

Navdušeni poslušalci smo glasbenike nagradili z bogatim aplavzom, za kar so nam glasbeniki na koncu po-

klonili še dodatek. Notranje obogateni smo zapuščali baziliko. Nevihta, ki je medtem ohladila toplo ozračje, je izzvenela in pohiteli smo domov v dolino. *Majda Šturm*

Razstava društva RIRDS

Solkansko društvo, ki vključuje rezbarsko, intarzijsko in restavratorsko aktivnost včlanjenih zanesenjakov, smelo stopa v drugo desetletje delovanja.

Z letošnjo, dvanajsto samostojno razstavo od ustanovitve Društva leta 2002, je društvo dokazalo vztrajnost in nenehen razvoj, ki ga zagotavlja visoka strokovnost in usposobljenost vodstva. Posamezni člani oziroma skupine članov društva pa so v teh letih s svojimi stvaritvami sodelovali še na preko tridesetih razstavah v Sloveniji in tujini.

Za vsako predstavitev občinstvu doslej je stal trden koncept, prav tako je rdeča nit povezovala tudi razstavo Rezbarskega, intarzijskega in restavratorskega društva Solkan, odprto 17. septembra 2013 v prostorih Krajevne skupnosti Solkan.

Razstava zajema ustvarjalnost z vseh obravnavanih področij, vendar z zrcalnim odbleskom sedanjega časa, s prikazom sodobnih priprav in orodij za obdelavo naravnih materialov.

Razstavo je zasnoval in jo predstavil Rajko Gorjan. V sodelovanju z

vodstvom društva, ki ga vodi Joško Markič, nastajajo kakovostne zamisli o razvoju društva, še posebno tista o slogi in moči. Velja povabiti nadarjenim ustvarjalcem različnih umetnostnih zvrsti, naj se pridružijo, soustvarjajo, širijo meje in obzorja svojih področij in jih prepletejo med seboj. Naj se tako povezana združba poimenujejo Društvo prijateljev umetnosti Solkan.

Razstavniki eksponati iz obdelanega kamna, rezbarij v lesu, intarzij, izdelkov iz gline, čipke, slike v različnih tehnikah, izdelki iz naravnih surovin in druge očem prijazne zanimivosti vabijo k ogledu do 29. septembra ob delavnikih od 17 h do 19 h, ob sobotah in nedeljah pa tudi od 10 h do 12 h.

Tjaša Mišček

Soška regata

Bilo nas je že več, pa tudi manj. Tudi vodostaj je bil že višji, pa tudi nižji. Letos - ravno pravšnji. In imeli smo se lepo. Veslali, se zabavali, tudi plavali. Postanek pri prijateljih čez mejo, ki nas sredi poti pogostijo s piškoti, čajem in kozarcem rujnega briškega vina, se vedno spleča. Zaključek v Podgori pa je itak prava fešta, na kateri si večina zbranih obljudi: Naslednje leto spet. (TG)

Pod žicami čez brzice (Foto: MP)

Krajše in daljše

Delo Turističnega društva Solkan

Julija na solkanskem placu 1

Meseci hitro tečejo in program, ki smo si ga zastavili v našem društvu, uspešno peljemo naprej.

V začetku leta smo bili že četrtri prisotni na sejmu Turizem in prosti čas, ki se od 25. do 27. januarja odvija na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. TIC Nova Gorica nam je omogočil celodnevno predstavitev društva na njihovi stojnici. Predstavili smo večje akcije, možnosti koriščenja prostega časa v Solkanu in okolici, Ošterija Žogica pa je pripravilo jedi iz programa Sukenski regut.

Ob dnevu žena smo skupaj z Osnovno šolo Solkan organizirali kulturni program in razstavo starih otroških vozičkov in bambol (lutk). Tu je marsikateri Solkanec obujal spomine na otroška leta.

Žal je čistilna akcija odpadla, čeravno smo jo hoteli kar dvakrat pripraviti. Vreme nam ni bilo naklonjeno. Smo pa imeli več sreče pri soorganiziranju tradicionalnega mednarodnega Pohoda treh mostov, ki ga pripravljamo v sodelovanju s Krajevno skupnostjo Solkan in društvi iz zamejstva.

V maju je začela potekati akcija Ogledalo mojega okolja. Akcijo pripravljamo skupaj s Turističnim društvom Nova Gorica in Šempeter – Vrtojba ter tremi osnovnimi šolami iz zamejstva. V maju je začela delovati tudi informativna pisarna TIC, ki jo imamo odprto dvakrat na teden. Pri tem nam je v veliko pomoč TIC iz Nove Gorice. Pisarna je delovala do sredine septembra.

Ker se je bližalo svetovno prvenstvo v spustu kajakov, smo želeli na avtobusnem obračališču na severnem delu Solkana postaviti informativno tablo in tudi pri tem nam je pomagala Turistična zveza Nova Gorica. Uspelo je in tabla stoji kot smo se dogovorili. S svojo stojnico smo bili prisotni na samem prizorišču tekmovanja pri Kajak centru.

Pomagali smo pri izvedbi večera Pesem pod lipo, ki ga organizira kulturno društvo Slavec in razstav, ki jih je pripravilo Rezbarsko in intarzijsko društvo iz Solkana.

Prvič se je ekipa naših članov udeležila srečanja objezerskih društev. Povabilo je prišlo s strani Turistične zveze Slovenije, ker so ugotovili, da tudi naše društvo spada v ta krog, saj imamo za jezom elektrarne podobno jezero kot ga imajo drugi kraji po Sloveniji ob Savi ali Dravi in tudi sami Soči. Na tem srečanju smo bili zaenkrat le kot opazovalci. Spoznali smo se s člani drugih društev, navezali nekaj stikov, predstavili naš kraj in jih povabili na jesenski pohod Po poteh soške fronte.

Naš največji organizacijski zalogaj so bili julijski petkovi večeri. Vsak petek smo na Placu pripravili kulturno zabavni program, v katerem so nastopali razni ansambli, plesne in folklorne skupine, pevske skupine, igralci, harmonikarji in posamezni pevci. Povedati moramo, da so vsi nastopili brezplačno, za kar se jim na tem mestu iskreno zahvaljujemo. Ne samo to – vsi so izrazili željo, da bi še sodelovali, če bomo tako prireditelji pripravili tudi v naslednjih letih. Tudi zato lahko zaključimo, da so nam večeri uspeli, saj smo bili zadovoljni vsi: nastopajoči, gledalke in gledalci in organizatorji.

Grenak priokus pri tem pa nam je zadal tako imenovani SAZAS, to

je samooklicano združenje za zaščito avtorskih pravic, ki nam je poslalo kar visoke račune za vsak večer. Sprašujemo se, koga oni ščitijo, ker smo seznanjeni, da avtorji skladb iz tega naslova ne dobivajo nič. Vsi smo delali prostovoljno, nastopajoči so nastopili brez plačila, toda glej ga zlomka, SAZAS pa si je obračunal "svoje delo"?

Ker smo omenili, da delujemo prostovoljno, moramo še povedati, da smo se letos priključili Republiški zvezi prostovoljcev. Včlanili smo se tudi v Mrežo NVO goriške statistične regije – Severne Primorske.

Naša zadnja akcija je bilo organiziranje bogatega srečelova na solkanskem krajevnem prazniku. Vložili smo ogromno dela in prostovoljnih ur. Prodali smo skoraj vse srečke in bili smo zelo zadovoljni, še zlasti, ker so tudi krajanji lepo sprejeli našo pobudo. Res pa je, da so bili dobitki zelo mikavni.

Z letošnjimi aktivnostmi še nismo končali. Spet bomo sodelovali pri razstavi društva RIRDS iz Solkana. Konec oktobra pripravljamo že 9. pohod po poteh soške fronte. V novembru bomo imeli dan odprtih vrat Mini mizarskega muzeja in Muzeja 1. svetovne vojne. Decembra pripravljamo skupaj z Osnovno šolo Solkan Miklavževno druženje z dobrodelno tržnico, kot vsako leto bomo sodelovali pri pripravi jasic na Sveti Gori in po Solkanu ter izvedli pohod Luči miru, pri katerem sodelujeta tudi solkanska in štmaverska župnija.

Vsa zahvala članom TD Solkan, ki si vzamejo čas, da je delo društva uspešno in teče naprej.

Branko Belingar

Julija na solkanskem placu 2

Julija na solkanskem placu 3

Sekcija „Lutke 1000 in 1 Solkan“ je prenehala z igranjem ročnih lutk

Zaradi prevelike zasedenosti in obveznosti do družin smo morali lutkarji sekcije „LUTKE 1000 in 1 SOLKAN“ že pred časom sneti lutke z rok. Sekcija je delovala tri leta in v tem času ustvarila tri lutkovne igrice: MIŠEK MIZAR avtorice Darinke Kozinc, INČI STRAŠNI POŽIRALEC in KORUZO ZGODBO avtorice Alje Furlan, ki so bile lepo sprejete med najmlajšimi. Ob prenehanju igranja smo se člani sekcije dogovorili, da

rekvizite podarimo otroškemu vrtcu Solkan v upanju, da bodo lutke spet oživele, ozvočenje pa smo podarili Krajevni skupnosti Solkan. Igrice, ki smo jih je pričarali, nam bodo ostale vsem v lepem spominu. Igralcem Ani, Sabini, Vesni, Rinaldi, Dorici, Sebastjanu, Petru in Branku pa bo ostal spomin in ponos na to, da smo ustvarjali nekaj lepega nekaj za otroke

Dorica Golob

Frajerji pobirajo smeti

Ko Novo Gorico zajame utrudljiva poletna vročina, so solkanske plaže osvežilno hladne reke Soče polne. Žal pa obiskovalci puščajo za seboj kupe smeti. Zato smo se tudi letos mladi Solkanci odločili za čistilno akcijo na bregovih reke.

Poleg čiščenja obrežja smo izdelali table, ki kopalce opozarjajo na pobiranje smeti za seboj in čisto naravo. Material in pijačo je sponzorirala KS Solkan, les Volk s.p. s Trnovega, Ošterija Žogica je poskrbela za odlične pice, Kajak Klub Soške elektrarne za

smetnjake, Colorprint pa za plakate. Zaključek dogodka je popestril Valter Rap, ki je zaropal nekaj svojih rim na ozvočenju od Mostovne.

Lani se je akcija odvijala med prijatelji, letos pa je zajela širši krog ljudi, ki so ekološko ozaveščeni in želijo to zavest širiti med druge. Organizatorji so bili kljub slabemu vremenu, zaradi katerega marsikdo ni prišel, zadovoljni z odzivom na akcijo, drugo leto pa pričakujejo še večje število udeležencev.

Nika Šuligoj

Udeleženci čistilne akcije pozirajo po uspešnem lovu na smeti 2013. (Foto: NŠ)

Krajše in daljše

Slovo od gospoda župnika
Vinka Paljka......in patra gvardijana
Bogdana Knavsca

»V naši službi se pač zgodi, da te premestijo. Smo kot vojaki, čeprav Kristusovi vojaki. Ukaze nadrejenih moramo ubogati,« sta bolj ali manj v en glas, čeprav mogoče z drugimi besedami, na ločenih sprejemih na solkanskem »županstvu« povedala oba spoštovana dušebrižnika. Gospoda Paljk je imel v Solkanu dolg staž, med katerim se je izkazal tudi s poglobljenim raziskovanjem zgodovine fare. S svojimi dognanji je večkrat obogatil strani 1001 solkanskega časopisa, sicer pa je zagotovo prav njegova zasluga, da na spletni strani www.zupnija-solkan.si lahko preberemo toliko zanimivosti iz (cerkvene) zgodovine našega kraja. Službo božjo bo nadaljeval v Portorožu: ironija usode je hotela, da je prav letos obrodilo sadno drevo, katerega seme je pred mnogimi leti prinesel z vrta portoroške župnije, tamkajšnje pa je medtem usahnilo. Zdaj je solkansko seme sicer japonskega drevesa nesel s seboj na morje.

Pater Knavs je bil pri nas manj časa, vendar se je hitro priljubil vsem. Kot moža brez dlake na jeziku so ga spoštovali tako verniki kot neverniki, ki so kmalu opazili, da pater pripada eni »drugi« Cerkvi. Bolj primorski kot ljubljanski, bi lahko rekli, kar se je izkazalo predvsem v njegovem sodelovanju s krajevnimi borčevskimi organizacijami in branju maše za partizane. Zaradi tega in zaradi držbe, ki jo je zavzel ob zlomu finančnih eskapad mariborske nadškofije, ko je takoj zahteval odgovornost vodilnih slo-

venskih cerkvenih dostojanstvenikov, se je med ljudmi razširilo prepričanje, da je preselitev kazenska. Kot se je medtem že izkazalo, je doživel usodo petelina, ki je prezgodaj zapel, saj je papež Frančišek hitro po izvolitvi odstavil vrhovna slovenska nadškofa. Zdaj je v Ljubljani in, kot pravi, so njegova vrata vedno odprta, njegova razmišljanja pa lahko spremljate tudi na spletni www.paterbogdan.si in na facebook-u.

V spomin na naš kraj sta predsednik sveta KS Solkan Jožko Leban in predsednik RIRDS Jožef Markič, ki je bil tudi avtor del, poklonila vsakemu akvarel in pirografijo na lesenem krožniku s podobo cerkva, v katerih sta služila. (Toni Gomišček)

G. Paljk s pridelkom z vrta solkanske župnije

Razstava slikarskih del Milene Stepančič

Milena sprejema zaslužni šopek (Foto: AP-Z)

Na prijazen četrtkov večer, 5. septembra, smo se na dvorišču doma Krajevne skupnosti Solkan srečali s slikarko Mileno Stepančič. Za prijetno vzdušje pred odprtjem razstave sta poskrbela mlada ljubitelja glasbe Domen Kozinc in Veronika Žorž. S svojim žametnim glasom nas je Domen ob spremljavi citer popeljal v preteklost najprej s pesmijo Šumijo gozdovi domači, po naslednjih dveh pesmih pa smo ob koncu prisluhnili še glasbi iz filma Cvetje v jeseni. Predsednik KS Jožko Leban je predstavil avtorico in na kratko orisal njeno ustvarjalno pot.

Gospa Milena živi v Solkanu že od leta 1976, kot likovna pedagoginja pa je najdalj časa, kar celih 29 let, poučevala v Goriških Brdih; zadnjih osem let je bila ravnateljica na osnovni šoli v Dobrovem. Največje zadovoljstvo ji je prinašalo delo z učenci; nastajale so neprecenljive likovne stvaritve, deležne nešteti jugoslovanskih in mednarodnih priznanj in nagrad. Svoje učence je naučila ljubiti umetnost. Brici so tudi po njeni zaslugi postali dovzetni za likovno umetnost in radi podpirajo ustvarjalce.

Od leta 1980 do 2011 je imela več skupinskih in kar trideset samostojnih razstav v različnih krajih Slovenije – od Maribora do Ljubljane, Obale, Brd in Nove Gorice, štirikrat je razstavljala tudi v bližnjih italijanskih mestih. Letošnja predstavitev v domu KS Solkan je torej že njena enaintrideseta samostojna razstava.

Slikarka se je predstavila kar sama. Priznala je, da ji to ni lahko, je pa tudi res, da o svojem delu največ ve prav ustvarjalec sam. Povedala je, da so prve skromne risbe s svinčnikom nastale leta 1956 z učenci v Suhi krajini; to so zanjo ene od najdragocenejših stvaritev. Štiri leta kasneje so jo močno nagovorila Brda z ovinkastimi cestami in kolovozi, kjer se za vsakim ovinkom odpre prelepa podoba gričevnate krajine z vasi in hišami, strnjanimi ob cerkvah z veličastnimi zvoniki. Brda vznemirjajo v vsakem letnem času: spomladi z bujnimi češnjevimi in breskovimi cvetovi, poleti ob zahajajočem soncu, ko se zariše silhueta trdnjavskega Šmartna, in jeseni, ko se trte šibijo pod šopi sočnega zrelega grozdja. Pa tudi pozimi živijo briške vasi v svoji arhaični podobi.

Bric je strma gričevnata pobočja iztrgal trdi naravi. Ta napor simbolizira lik trte, stare, krčevito upognjene, ki je zrasla ob pripeki sonca in v znoju briškega kmeta, trdega, garaškega, upornega, neobrušenega, a plemenitega v človeški prvobitnosti.

Slikarkino prvo impresivno srečanje z oljko je bilo v vrtu Getsemani v Jeruzalemu, kasneje na Pagu, Siciliji, v Turčiji, Efezu... Oljka kot simbol ljubezni, toplote, miru slikarko še posebej navdihuje. V trti, oljki, cvetju, drevju, sončnih zatonih išče in vidi gibanje, življenje.

V motivih, ki ji vzbudijo zanimanje, skuša ujeti vsebino, vzdušje, utrip. Vizualno podobo prežari s čustvenim nabojem in jo prevrednoti v likovno govorico. Postavlja barvo ob barvo, gleda, se oddalji, vrača, dodaja, odvzema: prepleta toplo – hladno, svetlo – temno.

S sklepnimi besedami, da je glasba namenjena poslušalcu, slika pa gledalcu, je zbrane povabila na ogled. Najprej smo se soočili z risbami, ki so nastale v Suhi krajini, sledile so jedkanice, kjer ne manjka trta, potem detajli kmečkih hiš, sadovnjaka...

V akvarelih se v toplih barvah bohotijo drevesa in šopki, kjer je v središču orhideja. Sledi najboljšeješi ciklus slik v olju najprej z motivi bri-

ških hiš in pokrajine, pa tudi Solkanski most s smaragdno Sočo. Osrednji del zavzema briška trta, ki zaživi v barvnih odtenkih zemlje in se nato prelije v modrozeleno tone, ki so Mileni posebno pri srcu. Razgibana, skrivljena, odprta soncu in vetru, se trta dviguje v simbol trpečega Kristusa, razpetega na križ.

Oko se potem ustavi ob turkizno obarvanih oljih, ki upodabljajo valovanje reke Soče. Posebej nas prevzamejo starodavne oljke, vihrajoče v vetru, s prepletajočimi se stebli, spet v zelenomodrih odtenkih. Ob dveh tihožitjih se razstava sklene s slikama zabrisanih sončnic, ki nas popeljeta v jesenski čas.

Številne gledalce je razstava močno navdušila. Mileno so presenetili tudi nekdanji kolegi in učenci, ki so se ji poklonili s šopki in v knjigo vtisov zabeležili svoja doživetja. Gledalce privlači motivika in intenzivna poezija barv. Veseli pa so bili tudi vsi, ki svoja prebivališča bogatijo s slikami gospe Milene.

Katarina Vuga

Slikarko navdihujeta predvsem trta in oljka kot večni simbol miru in življenja. (Foto: AP-Z)

Enajsta šola pod solkanskim mostom

ŠD Sonček je tudi letos pripravilo priljubljeno enajsto šolo, v kateri so se malčki igrali, plavalili v bazenu in v Soči, se učili kajakaških veščin, iskali dobre prijeme v plezalni steni in se v glavnem lepo imeli. TG

Kopanje v malem bazenu je priprava na plavanje v Soči. (Foto: MP)

Krajše in daljše

Dolgo vroče poletje

Smučanje na vodi. Vrv je vlekel vitel z brežine, postavljen na Hipi skali (Foto: MP)

Poletje. Solkan. Soča. Enobesedne povedi, ki zaznamujejo naše življenje. Iz leta v leto, že desetletja in stoletja. Tisočletje in več. Vedno je vse enako, vedno nekaj novega. Letos smo se ponovno prepričali, da je Soča reka, ki zahteva spoštovanje. Ki nas ljubi, vendar ne oprošča napak. Je zahteven soigralec. Nanjo se je potrebno privaditi. Korak za korakom, potem nam je v neizmerno veselje.

Kot mulci smo morali prestatati nekatere preizkuse, da smo z mirne vode lahko šli na prve in nato napredovali na druge in na tretje valove. Starejši so grozili s Sračcami, kjer naj bi nevesče plavalce pobirali iz vode, pa še družiti so bili nekje vmes, ki bi te s kalašnikom prereševali, če nisi bil sposoben pravočasno priplavati na obalo.

Ne spomnim se nobenega, ki bi se mu to zgodilo, toda letos smo imeli, poleg nešteti krasnih doživljajev, tudi utopljenca. Tistega dne sem bil tam, le da nekje drugje. Res, Soča je bila v tistem trenutku dokaj visoka, saj se zaradi upravljanja hidroelektrarn nihanje gladine nenehno spreminja. Resda ni podobno cunamiju, toda v pol ure se lahko pretok vode tako poveča, da postanejo odseki, prej obvladljivi za slabše plavalce in otroke, nevarni. Hotel sem plavati proti toku od jez do železniškega mosta, pa ni šlo. Kljub dokaj odločnim zamahom sem ostajal na mestu. Odnehal sem in se vrnil na jez. In zvedel, da je medtem Soča premetavala enega otroka, ki je z očetom plaval po valovih kajakaške proge, in klical na pomoč.

Kasneje smo se vsi skupaj zavedli, da ni šlo za namerno plavanje po zahtevnih valovih, da ju jo je tok zagrabil višje, kjer je bila voda še pred časom krotka, in da se je oče utopil, medtem ko je Boštjanu uspelo rešiti deklico. Medtem so se mnogi pridružili, da je potrebno očeta, ki si privoščil z otrokom po brzicah, pošteno okregati, če ne celo zlasati. Res, Soča je lahko nevarna. Potrebno je poznati njeno zahtevnost in si priznati meje lastne zmogljivosti. Potem nam bo Soča v neizmerno veselje. Kot vsem na slikah, ki jih v spomin na res lepo kopalno sezono objavljamo v tej številki našega časopisa kot DVP. Dolgo vroče poletje 2013. (TG)

Med Dnevom Soče je le za par metrov zgrešil jez in pristal v vodi jadralni padalec. Mnogi so mislili, da gre za del programa. Pa ni bil. Nenačrtovani pristanek je izvedel nemški padalec, udeleženec tekmovanja Germany Open, ki so ga presenetile slabe jadralne razmere nad Sabotinom. Ni bil edini - le da je ostalim uspelo pristati na Dragah.

Odriv Kanclerja Tamladega (Foto: MP)

V zraku (Foto: MP)

1, 2, 3 Bungee! (Foto: Aleš Smovršnik)

Tito in rdeča zvezda

Skalniška cesta je bila letos tarča mazačev. Eni so pisali TITO, drugi z nekaj potezami spremenili napis v BEBO. Trenutno zmagujejo TITO-isti. Dobro obveščeni krogi pravijo, da se je prvi napis pojavil „za hec“, nakar naj bi neka gospa, ki je včasih vzgajala mladino v Titovem duhu, zdaj pa se priporoča drugim duhovom, neznane storilce prijavila policiji. Vestni varuhi kaljenja dnevnega in nočnega miru naj bi storilce našli, jih popisali in prijavili sodniku za prekrške. Potem se je začelo. Napisi so si sledili kot gobe po dežju, vse do domovanja domoljubne občanke na Trnovem in še naprej v vseh smereh.

Poznavalci solkanske zgodovine se najbolj muzajo ob rdeči zvezdi na apnenici. Tisti, ki jim spomin ne

peša, še dobro vedo, da se je Solkanska industrija apna nekoč imenovala Apnenica rdeča zvezda. Rdečo zvezdo so delavci apnenice postavljali na vrh peči in z njo dražili anglo-ameriške čuvarje začasne meje, ki so imeli postojanko na Prevalu. Ti naj bi, kakor poroča takratni tehnik Nova Gorica, ki je izhajal v Solkanu, rdečo zvezdo večkrat odstranili, nato pa so zavedni aparji postavili napise „POZOR MINE“ in rdeče zvezde se ni dotaknil nihče več. V istem časopisu lahko preberemo tudi, da so delavci preprečili lastnikom, da bi odpeljali stroje, in da je ob koncu vojne delovala le ena od štirih peči. Kljub temu so delavci obljubili, da bodo naredili (vsaj) toliko žganega apna, kot so ga pred vojno s štirimi! (TG)

Tuči regut dokler je vroče

Poletje je čas, ko regut odcveti in seme dozori. Vestni pridelovalci ga spravljajo pod streho, najbolj hitri med njimi pa tudi že tučejo in si pripravijo seme za naslednjo setev. (Foto: Aleš Smovršnik)

ZALET ZA LAŽJI POLET

Jesenska akcija
od 15.9. do 30.11.2013

Minimalni začetni stroški

Vse po
1 €

Kate.si
Kabelsko omrežje

wing.si
brežično omrežje

MESEČNA NAROČNINA 1 €

za novi paket ali dodano storitev, prva dva meseca po priklopu

BREŽIČNI MODEM GRATIS

vsi naročniki internetnih paketov

PRIKLOP ZA 1 €

začetni stroški interne inštalacije

**NOVI PAKETI
NOVE HITROSTI**

TV, internet, Duo IP (tv+ IP telefonija), TRIO,
NOVI PAKETI DUO TV+ NET (tv+ internet)

Akcija velja za NOVE NAROČNIKE oz. nove storitve pri OBSTOJEČIH NAROČNIKIH. MESEČNA NAROČNINA 1 € velja za nove pakete (novi naročniki) ali za dodatno storitev (obstoječi naročniki), pri čemer cene obstoječih paketov ostajajo po rednem ceniku. Vsi paketi v času akcije imajo vezavo 2 leti, v tem času je možen prehod samo v višji paket.

DIGITALNI SPREJEMNIK 1 €

61,00€/7 kos - samo novi naročniki TV

SPREJEMNA ANTENA /

PARABOLA 1 €

20-35€/ kos

LNB 1 €

4,27€/kos

SET SPREJEMNA ANTENA

INTERNET 1 €

91,50€/7 kos

Akcija velja za NOVE NAROČNIKE oz. nove storitve pri OBSTOJEČIH NAROČNIKIH. Vsi paketi v času akcije imajo vezavo 2 leti, v tem času je možen prehod samo v višji paket.

Obstoječim TV naročnikom (Kate / Wing) ob nakupu digitalnega sprejemnika nudimo **30 % popoust.**

Več o akciji: www.kate-wing.si

Akcija traja od 15.9. do 30.11.2013

televizija
Kabelska Nova Gorica

Kabelska televizija Nova Gorica, Erjavčeva ulica 2 • 5000 Nova Gorica • Tel: (05) 330 46 50 •
E-mail: info@kate-wing.si • www.kate-wing.si • www.wi-ng.si

Intervju

Jožef Leban

Naš predsednik

Jožko Leban (Foto: Toni Gomišček)

Mislím, da sem komunikativen, da se ne braním odgovornosti, vendar se zavežem le za tisto, za kar vem, da zmorem in da je uresničljivo. Sicer raje rečem, naj si dobijo koga drugega.

Nagrado Mestne občine Nova Gorica je prejel za več kot 50-letno delo na odgovornih mestih v gospodarstvu, družbenih organizacijah, društvih, športnih klubih in v Krajevni skupnosti Solkan. Tem za pogovor bi imela torej veliko, toda za naš časopis je zagotovo najpomembnejše delo v Solkanu. Od priseljenca do predsednika KS. V Solkan je prišel, pravi, pod silo razmer.

Ja, nekje pač moraš biti. Rojen sem v Oseku, potem sem stanoval v Ajdovščini in Batujah, dokler nisem prišel na SGP Gorica in se najprej naselil v Novi Gorici. Kasneje sem šel na Zavarovalnico Triglav, kjer sem bil do upokojitve. Pred petintridesetimi leti, mogoče pa tudi že kakšno prej, sem prišel v Solkan. Najprej sem začel spoznavati sosede na Valentinčičevi ulici, s katerimi sem se dobro ujel in smo postali prijatelji. Lahko rečem, da živim v mirnem okolju z visoko kvaliteto življenja. Tu sem si ustvaril družino. Z ženo imava sina in hčer in zaenkrat tri vnuke.

V krajevni skupnosti sem začel biti aktivnejši pred kakimi dvajsetimi leti, ko sem bil izvoljen med delegate za zbor krajevnih skupnosti takratne občinske skupščine. Bil sem vodja naše skupine, na kateri smo obravnavali gradiva za vse seje. V času, ko sem bil direktor zavarovalnice, sem po najboljši moči pomagal solkanskemu Športnemu društvu in Krajevni skupnosti. Spoznal sem veliko ljudi, imam dosti prijateljev in, upam, da nobenega sovražnika. Če je kdo, ki me ne mara, naj se javi! Mislím, da sem komunikativen, da se ne braním odgovornosti, vendar se zavežem le za tisto, za kar vem, da zmorem in da je uresničljivo. Sicer raje rečem, naj si dobijo koga drugega. Pred tremi leti sem prevzel predsedovanje sveta KS. Reči moram, da smo se z vsemi člani dobro ujeli, da nam gre delo dobro od rok in da je tudi sodelovanje z različnimi komisijami zgledno. Potem ko se na sestankih o nečem dogovorimo, pade seveda odgovornost name, da preko občinskih struktur uresničimo naše predloge in zahteve. Dostikrat mi to uspe, včasih tudi ne. Nekatere stvari ostanejo nerešene zaradi pomanjkanja financ, druge zaradi premajhnega posluha ali dejavnosti občinskih organov, vendar nam istočasno uspe uresničiti marsikaj od tega, za kar smo se dogovorili.

Solkán ima staro jedro in številne nove ulice, nove hiše, nove poslovne zgradbe. Standard komunalne ureditve se tako hitro spreminja, da nam stalno nekaj prekopavajo, da enkrat napeljujejo vodo, drugič kanalizacijo, tretjič polagajo žice za elektriko, pa za kabelsko televizijo, telefonijo, sedaj za optična vlakna... Se res ne da doseči take koordinacije, da bi dela potekala bolj usklajeno?

Nesistematična razkopavanja me zelo motijo. Ko so polagali kanalizacijo v naši ulici sem predlagal, da bi izkopano luknjo izkoristili za položitev še kakih rezervnih vodov, ki bi zagotovo prišli kmalu v poštev. Pa so odgovorili, da imajo denarja samo za eno določeno opravilo, ne pa tudi za druga. Tako se zgodi, da isto ulico v kratkem času po trikrat ali štirikrat zapovrstjo prekopljejo. Krajevna skupnost pogosto sodeluje pri teh delih, v zadnjem primeru, torej pri polaganju kablov za steklena vlakna, pa nas niso ničesar vprašali. Verjetno so dobili soglasje občine in zdaj rijejo po Solkanu. Vemo pa, da bomo imeli čez dve leti spet vse razrito, takrat zaradi obnove vodovoda. Zavedam se, da je za krajane to zelo moteče. Nekdo je predlagal, da bi moral vsakdo, pa četudi izkoplje le nekaj deset centimetrov širok jašek, nato preplastiti celotno cestnišče. Vidimo namreč, da se tampon pod temi zaplatami in krpami kmalu poleže, da nastajajo luknje, in potem je potrebno ponovno vse skupaj popravljati, tako da je asfalt zakrpan kot beračeve hlače. Mislím, da ima možakar kar prav!

V posameznih delih Solkana se še danes pritožujejo, da nimajo javne razsvetljave. Nekaj odpadnih voda še vedno konča v Soči. Marsikje so električni in telefonski vodi vkopani, drugod še vedno speljani po pročeljih hiš. Vse to kaže, da so bila obdobja, ko se je gradilo zelo stihijsko in da v ospredju ni bilo celovitih rešitev.

Ja, se strinjam. Vseh želja krajanov seveda ni mogoče nikoli zadovoljiti. Vsak, ki pride na oblast, si zastavi svoj program in način dela in poskuša obljubljeni izpeljati. Tudi zaradi tega prihaja do stihije in to tudi mene moti. Kraj, ki se razvija, mora imeti dolgoročno zastavljene cilje in jim slediti. Konkretno glede javne razsvetljave lahko povem, da se pripravljamo celovita rešitev za javno razsvetljavo na območju celotne urbane enote Nova Gorica – Solkan, ki bo usklajena z evropskimi normativi o zmanjševanju svetlobnega onesnaževanja. Če bi bili tudi ostali projekti tako vodeni in izpeljani, bi imeli dosti manj problemov.

Krajani radi potrkajo na vrata urada krajevne skupnosti in predstavijo svoje poglede, pripombe, težave ali zahteve. Katera so tista področja, kjer lahko KS največ pomaga, in s čim vse prihajajo do vas, čeprav bi bili drugi naslovi primernejši?

Že prej, ko nisem bil predsednik sveta, sem ugotovil, da se Solkanci najraje obračajo prav na svojo krajevno skupnost, le redko neposredno na občino. Končno smo kot nekakšna podaljšana roka lokalne samouprave, ki lahko najbolj prepozna želje krajanov. Te predloge običajno obravnavamo v komisijah in na svetu, jih pretehtamo, damo pripombe in posredujemo da-

lje. Oddali smo številne vloge, nekatere smo s skupno močjo tudi rešili, druge še čakajo. Res pa je, da je naša pristojnost omejena. Nimamo denarja za plačevanje načrtov in njihovo izvajanje. Vzemimo primer priprave OPPN-jev. Za nas sta v tem trenutku najbolj važna OPPN za območje kamnoloma in starega jedra. Dali smo več pobud, imeli številne sestanke, toda nič se ne premakne. Vendar je to ključno za razvoj kraja.

Razvoj Solkana pušča številne odprte dileme. Mnogi se sprašujejo, če smo res potrebovali obrtno cono v Solkanu, krajani so nezadovoljni tudi z načrtovanimi Soškimi vilami. Prostor od Goriškega do meje z Italijo bo kmalu ves pozidan...

Ja, to drži. Solkanska poslovna cona, kot ji zdaj pravimo, je bila zgrajena na osnovi nekih načrtov in principov, ki so pač takrat veljali. Vendar tega vprašanja ne bi odpiral. Zdaj, ko jo imamo, smo soočeni z njeno slabo povezanostjo s Solkanom in z mestnim jedrom. Po zaprtju železniškega prehoda na Veliki poti je ta del nekako odrezan od kraja. Problem čutijo tudi tamkajšnji prebivalci, ki so sprožili več pobud za ponovno odprtje prehoda. Dvomim, da bo do tega lahko prišlo, še zlasti zdaj, ko imamo varen železniški prehod z avtomatiziranimi zapornicami do kajakaškega centra le malo več kot sto metrov stran na Poti na Breg. Vmes med obema potema naj bi gradili Soške vile, vendar je tudi ta gradnja problematična. Lastnik – investitor je enkrat že pravnomočno izgubil postopek za pridobitev gradbenega dovoljenja, potem pa je vložil nov zahtevek, ki je zgolj lepotni popravek prvotnega, zato mislimo, da name-rava z njim zgolj primesti krog krajane. Enostavno povedano: P+1+1 je spremenil v P+1+M, torej pritličje plus nadstropje plus mansarda. Med postopkom na upravni enoti smo povedali, da je to za nas nesprejemljivo, in da se lahko naprej pogovarjamo le, v kolikor bo predstavil dejansko nov načrt. Pravzaprav smo predlagali, naj občina odkupi zemljišče in naj ga nameni za podaljšanje poslovne cone ali za kaj drugega. Vendar naj bi sedanji lastnik postavil previsoko ceno, tako da do tega ni prišlo.

V zadnjem času so nekdanje njive, kjer naj bi zrasle Soške vile, priročno parkirišče ob večjih prireditvah v Kajak centru. Kajakaški center je sploh dobro obiskan, vendar so lepi načrti o celoviti ureditvi športno-rekreacijskega središča, ki smo jih slišali med pripravo na letošnje svetovno prvenstvo v spustu, ostali neuresničeni. So načrti za »pašarelo« (brv), kamp, mladinski hotel, kopališče za jezom in drugi končali v košu ali so le v slepi ulici?

Pred letom dni so bile želje vseh, da naj bi Solkan s svetovnim prvenstvom pridobil tudi nekaj trajnega. Oblikovan je bil odbor, izdelani so bili načrti za kompletno športno cono pri kajakaškem centru. Poleg navedenega naj še dodam, da bi se na »pašarelo« morala navezati tudi kolesarska pot po trasi vodovoda na desnem bregu Soče s povezavo za Brda in kraje v Italiji. Dokončno ureditev čaka tudi pešpot na levem bregu od jezca do Žogice. Od vseh lepih načrtov je bila prenovljena le Pot na Breg, kjer smo

dobili tudi varno nivojsko križanje z železnico. Načrti ostajajo, vendar ostaja tudi problem njihovega finančnega pokritja. Mestna občina bi morala za uresničitev tako lepega načrta pridobiti evropska sredstva. Prepričan sem, da je bilo v to smer vloženega premalo truda. Takega rekreacijskega, športnega in tudi zabaviškega središča ob smaragdni reki ni nikjer v Evropi. Krajevna skupnost si bo še naprej prizadevala za uresničitev teh načrtov, toda doslej smo bili deležni le mlačnih in pavšalnih odgovorov. Brez zavzetega prizadevanja vseh se bojim, da načrti ne bodo samo odloženi, ampak tudi nikoli uresničeni.

Vroča poletja zadnjih let, mogoče pa tudi ekonomska kriza, zaradi katere se daljša čas počitnic ali dopusta, ki ga ljudje preživijo v domačem kraju, privabljajo k Soči vse več kopalcev. Po avtih sodeč je Soča zanimiva tudi za prebivalce sosednjih krajev v Furlaniji. Se vam ne zdi, da bi bil čas za popestritev gostinske ponudbe?

Ne samo gostinske ponudbe. Prepričan sem, da bo potrebno začeti razmišljati o bolj urejeni uporabi Soče. To, kar je danes, je prava anarhija. Vsak dela po svoje kar in kadar se mu zljubi. Nekdo bi moral dobiti koncesijo in potem urejati tako kajakaško proggo kot kopališče in spremljajočo infrastrukturo. Mimogrede: če bi imeli kopališče za jezom, kjer je voda mirnejša, in urejeno pot do njega, bi se verjetno izognili taki tragediji, kot smo jo imeli letos z utopitvijo plavalca na najbolj deročem delu reku. No, če se nam bo uspelo dogovoriti za premetitev središča za zbiranje odpadkov ob obračališču na Goriškem, bi lahko tam uredili parkirišče za avtodome, ki se zdaj »na črno« zadržujejo v okolici kajakaškega centra. To bi bil en konkreten korak k začetku ponujanja nečesa več kot zgolj dejstva, da Soča teče skozi Solkan.

Ko sva že na Goriškem: v vseh mogočih zapisih o Solkanu se radi pohvalimo tudi s pokopališčem avstro-ogrskih vojakov, čeprav je dostop do njega dejansko nemogoč, saj naj ne bi hodili po železniški proggi oziroma je prečkali. Naslednje leto se bomo spominjali stoletnice začetka prve svetovne vojne. Številni kraji se pripravljajo, da bodo tako ali drugače izpostavili njihovo vpetost v čas krutih spopadov, obnavljajo obeležja, čistijo jarke in kaverne, trasirajo poti obujanja spominov. Bi ne bil čas, da v Solkanu uredimo primeren dostop do tega grobišča in ga vključimo v pot ob Soči oziroma v Park miru?

Ob prevzemu mandata sem izpostavil tudi problem tega pokopališča. Odgovorili so mi, da so se s tem vprašanjem ukvarjali že v prejšnjih svetih krajevne skupnosti, toda z upravo Slovenskih železnic niso nikoli našli skupnega jezika. Za večje posege ni denarja, vendar bi se mogoče lahko našlo rešitev ob celovitejšem ureditvi okolice glavnega pokopališča. S sanacijo dozdajšnjega odlagališča smeti in podpornega zidu ter ureditvi zelo zanemarjene struge Goriškega bi mogoče dobili možnost za ureditev dostopa do vojaškega grobišča. Toda to je še zelo odmaknjeno v prihodnost.

(Nadaljevanje na strani 9)

Zeliščni vrt

Manj vsakdanja zelišča

Cvetovi bergamotke

V prejšnji številki Solkanskega časopisa smo spregovorili o zeliščih, ki imajo svoj prostor na domačih vrtovih, in osvežili vedenja o najbolj pogosto rabljenih aromatičnih rastlinah v vsakdanjem življenju, ki smo si jih pridobili s prenosom znanj iz generacije v generacijo. Obljubili smo vam sicer obisk vrta gospe Zavrtnik v Solkanu, toda čas nas je neko prehitel in bomo obisk njenega vrta preložili na pomladanski čas, za kar se vam opravičujemo. Namesto obljubljenega domačega vrta, naj se vam oddolžimo s fotografijami zeliščnega vrta v Grgarskih Ravnah na Trnovsko-Banjski planoti, ki je sicer zdaj brez nadzora skrbnih rok ob Zeliščnem centru, ki trenutno čaka na dokončanje zgornjega nadstropja. Vrt je nastal na cesti proti Dragovici, načrt zanj je zasnovala Nina Derman, univ. dipl. inž. agronomije. Z mehkiimi linijami je sledila obliki pokrajine, v sredini si je zamislila tri kroge, kot varuh vrta pa je bila postavljena skupina »palčkov in palčice«, narejenih iz vinogradniških kolov. Vrt je živa materija, ki raste in se razvija s svojimi skrbniki, saj so zanj pretežno skrbeli dijaki in študentje višje šole iz Biotehniške šole pod strokovnim vodstvom. Veliko obiskovalcev se je prav v zeliščnem vrtu prvič srečalo z manj znanimi aromatičnimi rastlinami: s cvetjem jih je očarala monarda, veliki oman je marsikoga presenetil s svojo velikostjo in lepimi rumenimi cvetovi, mačja meta pa jih je ovila s svojo aromo in dobesedno pobožala z mehkiimi cvetovi.

Pa naj vam predstavimo to trojico aromatičnih zelišč:

Monarda (lat. *Monarda didyma*)

Zanjo se uporabljajo še naslednja domača imena: zlata melisa, indijanska kopriva, rdeča bergamotka.

Ime je dobila po španskem zdravniku iz Seville Nicholas Monardesu, ki je že l. 1571 opisal divje rastoče monarde. Ameriški Indijanci so jo uporabljali kot čaj in tudi v medicinske namene. Od Indijancev so jo prevzeli tudi prvi priseljenci in kolonizatorji; prav jim je prišla še zlasti v času pomanjkanja uvoženega pravega čaja.

Po travniških in svetlih gozdovih S. Amerike raste okoli 15 vrst enoletnic in trajnic, ki na oglatih steblih nosijo socvetja v beli, rožnatih, vijolični ali rdeči barvi. Cvetovi so v krogu razporejeni okoli osrednjega »diska«, ki se v olesenelem stanju ohrani tudi preko zime.

Iz severne Amerike je bila monarda prinesena tudi v Evropo. Srečamo jo na vrtovih kot okras v vseh barvnih različicah, malokdo pa ve, da je uporabna tudi kot zdravilna rastlina. Spomladi so uporabni listi, ki so aromatični in primerni za pripravo poparkov, ki jih pijemo kot čaj.

Poparek listov odpravlja slabost, napenjanje, vetrove, menstrualne bolečine, nespečnost odraslih in otrok, krepi živce. Preprečuje krče, blaži vročino. Tako kot timijan in majaron vsebuje timol, kar pojasnjuje učinek na prebavni sistem. Listi se uporabljajo tudi kot dodatek v želejih, sadnih kupah in solatah, med drugim jih uporabljajo tudi za aromatiziranje znanega čaja Earl Grey.

Cvetove se nabira takrat, ko se razprejo. Liste in cvetove sušimo na zračnih prostorih v senci ali sušilnikih (umetno sušeni cvrtovi ohranijo svojo čudovito barvo).

Inhalacije z monardinim pripravkom izvajamo pri katarju in vnetju grla. Če žvečimo liste modnarde, nas bo minila neješčnost. Okus monarde spominja tako na meto kot meliso.

Recept za čaj: eno čajno žličko posušene monarde prelijemo z 1/4 litra vrele vode in po 15 minutah precedimo. Čaj sladimo z medom.

Monarda je lepa tudi kot rezano cvetje, saj dolgo zdrži v vazi.

OPOZORILO: Zelišča ne smejo uporabljati nosečnice in doječe matere.

Veliki oman (lat. *Inula helenium*)

Ime helenium je rastlina baje dobila po lepi Heleni Trojanski. Veliki oman naj bi namreč zrasel tam, kjer je iz nje-

nih oči na tla padla solza. Kelti so jimeli za sveto rastlino.

V višino zraste do 2 metra in ima eno ali več ravnih, debelih in rebrastih stebel, ki so spodaj mehko dlakava, proti vrhu pa imajo klobučevinast izgled. Listi so nagubani in ovalne oblike, njihov rob pa je nazobčan. Na spodnji strani so poraščeni z žametastimi dlačicami.

Korenina je gomoljasta in mesnata, iz nje poganjajo v zemljo do pol metra dolge korenine, ki imajo močan vonj.

Veliki oman ima lepe rumene cvetove, ki cvetijo od junija do avgusta. V Franciji in Švici iz velikega omana izdelujejo absint, v tradicionalnem zdravilstvu pa ga uporabljajo za ustavljanje kašlja in zdravljenje vnetih dihal. Rahlo blaži tudi vnetja in krče prebavil ter pospešuje izločanje žolča.

Rastline, ki se uporabljajo v zdravilstvu, ne bi smele biti starejše od treh let.

Mačja meta (lat. *Nepeta cataria*)

Mačja meta je svoje ime dobila po tem, ker njen vonj privlači mačke, ki se rade valjajo po njej. Kemijska sestavina, ki povzroča zanimive odzive mačk je nepetalakton. Vse mačke se na rastlino ne odzivajo enako; mlade in starejše mačke se zanjo skoraj ne zmenijo. Odrasla rastlina lahko zraste celo do višine enega metra in ima majhne ovalne liste ter cvetove vijolične barve. Uporabni deli rastline so listi in cvetovi.

V preteklosti so mačjo meto izjemno cenili v ljudskem zdravilstvu, danes pa se v te namene manj uporablja. Iz nje so kuhali čaj, izdelovali tinkture

in olja ali pa so posušene liste kadili, saj se posušeno listje lahko meša s tobakom.. Olje, pridobljeno iz te rastline, naj bi odganjalo komarje.

Mačja meta deluje pomirjevalno, učinkuje proti krčem, povečuje telesno temperaturo in znojenje, zaradi česar se uporablja za zdravljenje prehladov in razdraženosti želodca.

Mačja meta je tudi odlično zdravilo za malčke: pomaga pri vročinskih stanjih, krčih in vetrovih in ublaži razdražljivost otrok. Prav tako lahko zmanjša občutljivost za bolečino.

Sveži listi se v kulinariki uporabljajo za pripravo različnih marinad in mehčanje mesa.

O varni uporabi mačje mete v zdravilstvu se je potrebno posvetovati s strokovnjakom. Nosečnice in doječe matere naj mačje mete ne bi uporabljale.

Upamo, da so opisi in fotografije dovolj zgovorni, da boste vse tri rastline opazili in mogoče s previdnostjo segli po njih za domačo uporabo.

Pa še nekaj nasvetov o pripravi čaja:

- zelišče prelijemo z vrelo vodo in po 5-10 minutah precedimo;

- zdravilno rastlino damo v vročo vodo in ko zavre odstavimo ter po 3-5 minutah odcedimo (meta potemni, zato takoj dodamo malo limoninega soka);

- trde dele rastline (korenine, skorjo in zrna) kuhamo od 10-15 minut;

- zelišče namakamo čez noč v mrzli vodi, jo zjutraj segrejemo do vrelišča in takoj precedimo

- zelišče namakamo v mrzli vodi in ga zjutraj le precedimo.

Nič bolj ne tekne kot čaj za katerega smo sami nabrali zelišča, jih posušili in shranili v temne kozarce. Nato lahko le še uživamo v okusu in barvi čaja, ki zlasti prija ob mrzlih dnevih! Telo pa nam bo hvaležno, saj poleg ugodja čaji še čistijo kri, preprečujejo vnetja, pomirjajo, urejajo krvni obtok in presnovo, izpirajo iz telesa strupe in krepijo organizem.

mag. Darinka Kozinc

Mačja meta

Cvetovi velikega omana

Palčki in palčice

Žusterna - šola v naravi

Med ogledom Kopra

Medtem ko smo že vsi sedeli v šolskih klopih in pridno začeli s šolskim delom, so si naši petošolci za pet dni podaljšali užitek ob morju. Prvi šolski dan so se odpeljali v Žusterno, kjer so plavali, spoznavali morsko obalo, aktivno sodelovali pri raznih športnih igrah na vodi ter se rekreirali in popolnoma izkoriščali sončne septembrske dni. EG

Nekaj odlomkov iz dnevnikov učencev:

»Učenci 5.a, 5.b ter podružničnih šol (Grgar, Trnovo) smo se prvi teden šolskega leta 2013/14 odpravili v šolo v naravi v hotel Žusterna. Tam smo se imeli zelo lepo. Dan smo začeli z jutranjim tekom in dopoldanskim poukom. Nato smo odšli na tečaj plavanja. Po plavanju smo se odpravili na kosilo. Sledil je popoldanski počitek in nadaljevanje plavalnega tečaja. Šola v naravi mi je ostala v spominu še posebej zato, ker smo uživali in se hkrati veliko naučili.«

Gaja R., 5.b

»Šli smo v Koper in si tam kupili spominke. Všeč mi je bilo, ker smo se kopali v bazenu. Še najbolj pa zadnji večer v diskotu.«

Gaja J., 5.a

»V šoli v naravi mi je bilo všeč, ko smo plesali in ko smo šli v trgovino. Prehrana pa mi ni bila všeč. Dogajalo se mi je veliko stvari. Vsem je bilo všeč takrat, ko so me oblekli v morsko deklko.«

Tjaš, 5.a

»V šoli v naravi mi je bilo zelo všeč, ko smo plavali v bazenih, ko smo šli nakupovat, ko smo tekmovali za srebrnega delfinčka in ko smo se vozili s kajaki. Ni mi bilo všeč to, da sem imel drugačno hrano od drugih sošolcev. V šoli v naravi mi je bilo zelo lepo.«

Filip, 5.a

»V Žusterni so mi bili najbolj všeč zunanji bazeni s tobogani. Všeč mi je bil zaključni večer s plesom. Zanimivo pa je tudi bilo, ko smo si šli ogledat Koper.«

Luka P., 5.a

Veslanje v kajakih

Risanje z barvnimi kredami na plaži

Prvi šolski dan

Ponovno smo zakorakali v jesen in šolska vrata so se spet odprla. 2. septembra so šolski prag prvič prestopili otroci rojeni leta 2007. V šolski avli so se skupaj s starši zbrali ob 9.00 uri, kjer so jih že nestrpno pričakovali drugošolci. Pozdravili so jih s pesmijo Prvič v šolo, ki jih bo spominjala na dan, ko so postali prvošolci in s pesmijo Abeceda, kot namig, kaj se bodo naučili v šoli. S toplimi in spodbudnimi besedami jih je nagovoril gospod ravnatelj Marijan Kogoj, nato pa je predal besedo predstavnici mestne občine Nova Gorica, ki je učencem podarila knjigo Sabine Volk, Radovednice. Otroci so že nestrpno pri-

čakovali igrico Muca Copatarica, ki sta jo napovedali devetošolki. Igrico so posebej zanje pripravili drugošolci. Nastop malih igralcev jih je tako pritegnil, da so brez besed in odprtih ust strmeli v nastopajoče. Še posebej jih je prevzela muca Copatarica, ki jo je igrala Hana Markočič. Otroci so ji v en glas obljubili, da bodo preko leta pridno pospravljali copate. Po prireditvi so prvošolčki skupaj z učiteljicami odšli v učilnico. Tam so jih slednje pogostile, kasneje pa so se jim pridružili še starši. Tako so pravljico začeli in se podali na novo šolsko pot. Pa srečno!

V. Gulin in L. Abramič

Prvi dan v hramu učenosti

Muca Copatarica (Hana Markočič) je zažugala, da bo pobrala vse copate, ki jih otroci ne bodo pospravili

Prvi športni dan

Prvošolčki na Kekcu

Naši šestošolci na vrhu Sabotina, 20. 9., kjer so tudi zapeli. Razrednik 6.b je namreč zborovodja Matej Petejan.

OŠ Solkan

Šola med počitnicami

Ravnatelj Marijan Kogoj ob interaktivni tabli. Na OŠ Solkanjih jih imajo zdaj pet, po eno na podružničnih. Učenci so z njimi nadvse zadovoljni in pouk jemljejo kot igro.

Medtem ko so bili učenci na počitnicah, učitelji pa na dopustu, šola ni samevala. V njej so se, tako kot vsako leto, izvajala vzdrževalna in obnovitvena dela.

Še posebej nas je ob vrnitvi v šolo prijetno presenetila okolica vhoda v šolo. Prenovljena ploščad daje občutek urejenosti in obenem varnosti. Nad že obstoječimi vhodnimi vrati so namestili nadstrešek, kjer se bomo lahko izognili dežju, medtem ko bomo odpirali dežnike. V kratkem bodo na ploščadi uredili tudi klopce, ki bodo prav gotovo služile svojemu namenu.

Stari del solkanske šole je že del kulturne dediščine. Zob časa je že zdavnaj ugriznil vanjo, a jo je pred leti obnovljena fasada zopet olepšala. To pa še ni bilo dovolj. Zaradi krize, ki jo preživljamo, si šola ne more privoščiti menjavo oken, ki je nujna. Tako ravnatelj leto za letom poskrbi, da se okna postopoma menjujejo. Med počitnicami so zopet namestili nekaj novih oken. Tokrat v posameznih učilnicah v pritličju in prvem nadstropju.

Vrtoglavo hitenje in stalno spreminjanje vsega, kar nas obdaja, močno občutimo tudi učitelji. Ne ostajamo na mestu, temveč sledimo spremembam, ki naj bi obogatile predvsem učni proces, da bi v njem učenci z veseljem in zanimanjem bogatili svoje znanje. Ravnatelj, ki je prislunil željam učiteljev, je v času počitnic poskrbel, da so v dveh učilnicah namestili interaktivno tablo, kar bo pripomoglo k bogatejšemu in dinamičnejšemu pouku.

Vročina bo kmalu pozabljena, a se bo ponovno vrnila. Da nam v šoli ne bo prevročje, je poskrbel ravnatelj, ter letos opremil še dvojice učilnic s klimatsko napravo.

Čeprav so časi težki, se na šoli vseeno dogajajo spremembe v smeri razvoja. Po časi, seveda. Denarja ni, zato varčujemo, kjer se le da. Za to poskrbi predvsem ravnatelj šole, Marijan Kogoj, ki že skoraj tri desetletja vodi OŠ Solkan. Skrbno delo in trud, ki ga je vložil v dolgoletnem vodenju šole, je prepoznavno tudi navzven. Mestni svet občine Nova Gorica je tako odločil, da mu ob letošnjem občinskem prazniku podelijo nagrado. Čestitamo!

Mira Lazar

Šola med počitnicami - prenovljena ploščad pred vhodom v šolo (Foto: ML)

Triglav komplet

- ✓ Že dve avtomobilski zavarovanji sta Triglav komplet.
- ✓ Več zavarovanj združite v Triglav komplet, več prihranite.
- ✓ Skupni popust izkoristijo vsi člani Triglav kompleta.

**Več zavarujem,
več privarčujem.**

Vse bo v redu.

triglav

www.triglav.si

Zgodba

Spomenik

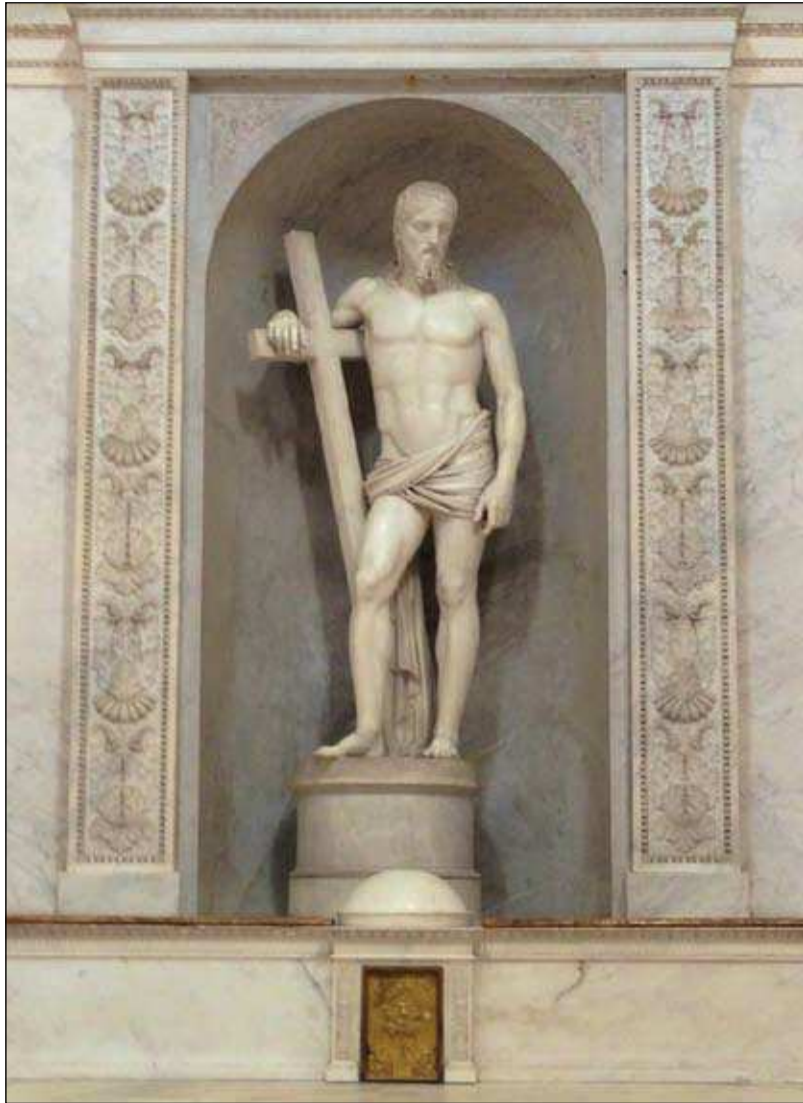
Ko sem bil še bosonog in večinoma kratkohlačnik, sem se ob pravični hudi uri staršev velikokrat zatekel v zavetje dedka, ki me je branil in skoraj opravičeval naše otroške norčije. Takrat sem kot nadomestilo za zaušnice prejel leporečje poučnih zgodbic. Nekatere so se ponavljale, zato sem si jih tudi najbolj zapomnil. Ampak vsaka je imela nekakšno skrivnostno sporočilo, ki ga nisem vedno razumel, dedek pa se tudi ni trudil, da bi mi vse po otročje razodel.

“Če hočeš spoznati sebe in domovino, pojdi po svetu in zagotovo se boš vrnil,” je bilo eno izmed takih.

Ponavadi sem hotel razlago, a odgovor je prišel s še eno zgodbico, zato nisem kaj več vrtal vanj. Zadovoljen sem bil s tem skrivnostnim sporočilom, pa četudi je bilo zame abstraktno in brez vzročne povezave.

“Buongiorno”, me je prijazno, a odločno ustavil karabinjer v brezhibni uniformi. Pomolil sem glavo skozi okno avtomobila in ga nagovoril, da iščem prostor za parkiranje. Verjetno ga je zanimalo, zakaj sem se že desetič zapeljal po obalni cesti gor in dol. Mesto Lecco ob jezeru Como ne nudi veliko parkirišč v starem mestnem jedru in ob robu jezera. Prekles sem mojo željo, da letos obiščem mesteca ob jezeru, ki je bolj znano po filmih o Jamesu Bondu in razkošni vili Georgea Clooneya kot po zanimivi pokrajini z mediteranskim rastlinjem, nešteti muzeji in tovarni Moto Guzzi.

“Vi ste iz Gorice, kakor vidim na registrski tablici”, je pomenljivo dejal. Začudil sem se, kako ve, saj je tablica slovenska, edina podobnost pa je v dveh začetnih črkah GO.

Kristus in križ - tokrat nekoliko drugačna. (Foto: MB)

Odgovoril sem mu, da sem z onstran meje.

“Si, si, il confine”, je nadaljeval in počasi povedal, da je nekaj let služboval v zamejski vasi in še dodal, da se je tam za meje boril že njegov dedek v prvi vojni, tudi on v črni karabinjerski uniformi.

Spomnil sem se mojega dedka, ki je v saniteti na goriški fronti služil avstroogrskemu monarhu.

“Da, da tudi moj dedek se je boril za meje, ampak na avstrijski strani,” sem odvrnil in nadaljeval: “Potem sta bila najina dedka takrat oba na fronti, eden proti drugemu, borila sta se za ta konfin”.

“No, no”, je povzdignil glas: “borila sta se za imaginarno mejo, trenutno mejo z bodočo žico na fronti”, in umirjeno dodal: “bil pa je tudi eden izmed milijon fantov, ki so bili prisilno poslani na fronto in so padli za različne domovine”.

Čudil sem se njegovim besedam, da vojak zmore tako svobodno razmišljati. Začudenja še ni bilo konec. Z roko je zamahnil proti jezeru in pokazal na spomenik z visokim stebrom, ki ga prej v mrzlici iskanja prostega parkirnega prostora nisem niti opazil.

“Vsak dan se vozim mimo in za nekaj minut se zazrem v ta kamen z vklesanimi napisi”, je dodal. “Mar je bilo treba tako daleč od fronte postaviti ta spomenik?” se je bolj zase vprašal, nam vsem osuplim zaželel prijetno bivanje, se obrnil, zajahal Moto Guzzi, se pridružil kolegu in počasi odpeljal.

Z zanimanjem sem stopil do spomenika, ki se mi je od blizu zdel še bolj impozanten, na samem bregu znanega jezera, z bronastimi kipi vojakov in volovsko vprego v naravni velikosti na hrbtni strani. Nad vojaki v groteskni pozah se je šopiril ošiljen obelisk z vklesano letnico začetka vojne: 24. maj 1915. Od vrha navzdol so si sledila imena krajev z datumi vmesnih zmag do končne zmage, vklesane z večjimi črkami: 4. november 1918. Od devetih vrstic z imeni jih je bilo

pet z Goriške fronte in ena zavetje Krna. Obstal sem, buljil v črke in besede, na glas prevajal v slovenščino imena krajev: 16. oktober 1915 Vrh nad Doberdobom, 9. avgust 1916 Gorica, november 1916 Fajtov hrib-Vrtojba, 19. maj 1917 Vodice, Kuk, 19. avgust 1917 Banjšice.

Stopil sem k jezeru, se oziral po mimoidočih, ampak nobenega ni pot zanesla mimo spomenika. Mogoče bi storil kot karabinjer, ustavil bi nekoga in mu povedal, kje so ti kraji in kdo se je vse boril za njih. Zagotovo je le peščica meščanov, ki sploh ve, kje sploh so ti kraji in zagotovo ostale to po 100 letih vse skupaj absolutno nič ne zanima. Pa vendar sem se spomnil dedkovih zgodbic, vid se je zameglil, oko je orosilo in po licu je spontano zdrsela solza.

Vso pot proti domu sem premišljeval o jezeru, o ljudeh, o bližini Švice, o ogromnih vilah na obalah, o glasnih Američanih, ki se trumoma prevažajo z nabito polnimi potniškimi ladjicami in obiskujejo Bellagio, bolj zaradi enakega imena ene največjih igralnic v Las Vegasu, nato pa osuplo ugotovijo, da je to le majhna objezerska vasica z nekaj restavracijami. Ne zanima jih niti bližnji izredno negovan botanični park z vilo in lastno kapelo, Villa Melzi, v kateri je v Napoleonovih časih kipar upodobil lastnika kot Jezusa s križem z lepo oblikovanim mišičastim telesom, nič kaj podobnega ostalim razpelom za navadne, siromašne smrtnike. Nisem se mogel otresti vtisa in istočasno sem se spraševal, zakaj ta spomenik v takih krajih, morda za bogate, da so povelečevali zmage in sami sebe, ali resnično za padle vojake, na katere niso streljali samo sovražniki, temveč tudi posebne enote, karabinjerji, če ubogi vojaki niso zmogli zadosti poguma, da bi iz jarkov jurišali naravnost v smrt.

Odgovora na tako človeško aroganco tudi moj dedek z vsemi svojimi zgodbicami ne bi imel.

Miran Brumat

Komu danes zvoní? (Foto: MB)

Obelisk "od vojne do zmage" (Foto: MB)

Delavska hranilnica d.d. Ljubljana

V Delavski hranilnici ste na prvem mestu Vi, zato ne zvišujemo provizij in ostajamo NAJUGODNEJŠA BANKA V SLOVENIJI!

Obiščite nas v naših poslovnih enotah po Sloveniji!

Ob brezplačni kavici, Vam bomo odgovorili na vsa Vaša vprašanja in za Vas z veseljem poiskali najugodnejšo rešitev.

E-mail: info@delavska-hranilnica.si Spletni naslov: www.delavska-hranilnica.si

Najlepša leta

Balkanska (avan)tura

Izlet po vseh republikah nekdanje Jugoslavije in Albaniji v organizaciji solkanskega društva upokojencev smo poimenovali kar Balkanska tura. 10. junija smo sredi noči z udobnim avtobusom krenili proti Beogradu. V Bregani se nam je pridružil vodič Bojan. Pot je kljub krajšim postankom minila hitro.

Ob spomeniku Edvarda Rusjana

Ko smo prišli do glavnega mesta Srbije, nekoč pa cele Jugoslavije, smo se namestili v hotelu Elegance v predmestju Beograda. Po mestu nas je vodil lokalni vodič. Obiskali smo grob našega rojaka Edvarda Rusjana na Novem groblju in se mu poklonili z venčkom, na Vašarju pa nedokončano cerkev oz. Hram svetega Save. Z avtobusa smo si ogledali Dedinje, Terazije, Narodno pozorište, Sava center, stadiona nogometnih klubov Partizan in Crvena zvezda in Trg Republike. Peljali smo se tudi mimo hiše, v kateri prebiva Jovanka Broz. Sprehodili smo se po Kalemegdanu, od koder se lepo vidi ušče (sotočje Save in Donave), in Knez Mihajlovi ulici. Iz središča mesta, kjer smo imeli nekaj časa prosto za samostojne ogledе, smo se peš odpravili do mestne četrti Skadarlija, kjer smo večerjali v poznani beograjski gostilni Tri šešira. Nato smo se vrnili v hotel.

Po zajtrku smo nadaljevali z avtobusnim ogledom Beograda, med drugim smo videli Novi most in Ado Ciganlijo. Sledil je ogled Hiše cvetja na Dedinju, kjer je gospa Marija Belingar položila na grob maršala Tita šopek primul, njegovega najljubšega cvetja, ki jih je sama izdelala iz papirja.

Zapustili smo Beograd in pot nadaljevali mimo Mladenovca (začetek Šumadije) do Topole oziroma Oplenca, kjer smo si na hitro ogledali mavzolej družine Karadžorđević. V dežju smo nadaljevali pot mimo Niša in Soko Banje do Leskovca, kjer se konča Šumadija, in preko mejnega prehoda Pirovac do Skopja. V Skopje smo prispeli v večernih urah, se namestili v hotelu in večerjali. Nekoliko utrujeni smo se odpravili k zgodnjemu počitku.

Naslednji dan je deževalo. Po zajtrku je sledil ogled Skopja z lokalnim vodičem. Ogledali smo si trdnjavo Skopsko Kale iz VI. stoletja, cerkev svetega Spasa, džamijo Mustafa Paše, spomenik Materi Tereziji in obris njene rojstne hiše. Sprehodili smo se po starem mestnem jedru, čez kamniti most iz XV. stoletja, ki predstavlja vez med starim in novim delom mesta,

prečkali reko Vardar in se ustavili na tržnici, kjer smo si nakupili kar nekaj fižola in česna. Ogledali smo si tudi eno najlepših železniških postaj na Balkanu, zgrajeno v letih 1940 -1941. Ura na njeni sprednji strani se je zaustavila ob 5:17, ko je leta 1963 Skopje prizadel katastrofalni potres.

V popoldanskih urah je sledila vožnja v smeri Ohrida mimo Tetova, Gostivarja, Kičeva in Mavrova, kjer pa na žalost nismo imeli nobenega postanka. Ko smo prispeli v Ohrid, smo se namestili v hotelu Lebed (labod), ki je nekoliko odmaknjen od samega centra, povečerjali in odšli k počitku, nekateri pa na večerni sprehod do mesta.

Tudi po Ohridu, nekdanjem Lihnidu, prvotni prestolnici Makedonije, nas je vodila lokalna vodička. Ogledali smo si cerkev svete Sofije, amfiteater, Samuilovo trdnjavo in cerkvice svetega Ivana Kanea iz 13. stoletja, ki velja za najbolj fotografirano cerkev. Sprehodili smo se po čaršiji in nakupili nekaj ohridskih biserov, ki jih izdelujejo iz luskin ribe po imenu plašica. Pravijo, da samo dve družini obvladata proces izdelave pravih biserov, ki je zelo zahteven in dolgotrajen, in da večina trgovcev ponuja ponaredke. Upam, da so bili tisti biseri, ki smo jih mi kupili, pravi!

Popoldan smo se z avtobusom odpeljali skozi narodni park Galičica, ki deli Ohridsko in Skadarsko jezero, do manastirskega kompleksa Svetega Nauma, ki je od Ohrida oddaljen približno 30 km. Cerkvica, zgrajena nad jezerom, je okrašena z dobro ohranjenimi freskami. Pri izviru Črnega Drima, ki napaja Ohridsko jezero in se iz njega izteka pri Strugi, smo občudovali pave in si malo odpočili. Črni Drim, na katerem je več velikih hidroelektrarn, teče dolgo časa proti severu, nato pa se obrne na zahod, se po vstopu v Albanijo združi z Belim Drimom in pred izlivom v Jadransko morje še z Bojano, ki priteče iz Skadarskega jezera.

Od tu smo se odpravili na večerjo v Vevčane, v restavracijo Kutmičevica, kjer nas je pričakala odlična večerja. Ob odlični hrani, glasbi in kozarčku smo se vsi zabavali. Sledil je prezgodnji povratek v hotel in spanje.

Naš izlet se nagiba že v drugo polovico. Zjutraj smo krenili proti Albaniji. Mejo smo prečkali na mejnem prehodu Prejas. Na poti do Elbasana smo ob cesti videli ogromno bunkerjev. V Draču, ki je eno največjih pristaniških mest Albanije, smo se namestili v hotelu Leonardo, nekoliko odmaknjenem od središča, kjer smo se osvežili in se hitro odpravili na ogled Tirane z lokalnim vodičem. Ogledali smo si parlament, vladno palačo, kulturni dom, hišo diktatorja Enverja Hođe in spomenik albanskemu narodnemu heroju Skenderbegu. V Tirani se nahaja Triada (krščanska, pravoslavna cerkev in mošeja), edini sakralni objekt v mestu, ki ga Enver Hođa ni dal porušiti. Po letu 1990 in padcu režima Enverja Hođe se je Tirana s pomočjo italijanskega kapitala začela zelo razvijati in odpirati navzven. Proti večeru smo se vrnili v Drač, kjer nas je na parkirišču pred hotelom že čakal kombi s Skenderbegom, albanskim konjakom. Sledila je še večerja in spanje v hotelu.

Glede na to da je bila pred nami še dolga pot, smo naslednje jutro odrinili nekoliko bolj zgodaj. Na poti proti Črni gori smo se ustavili še v Kruji, bivši prestolnici Albanije, kjer smo si

ogledali trdnjavo iz XV. stoletja, ki jo je Skenderbeg uspešno branil pred Turki, in na čaršiji porabili odvečne leke. Na poti proti meji smo se peljali skozi Fushe Kruje, kjer smo videli spomenik nekdanjemu ameriškemu predsedniku Georgeu Bushu, ki so ga Albanci postavili po njegovem obisku leta 2007. Ob reki Bojani smo se vozili do mejnega prehoda Čelik in nadaljevali pot mimo Ulcinja, Bara in Budve do Kotorja, kjer smo se vkrcali na trajekt, da smo prečkali Kotorški zaliv. Pot nas je vodila še mimo Hercegnovega do mejnega prehoda Debeli brijeg in nato do Dubrovnika, kjer smo imeli krajši avtobusni ogled mesta.

Na poti proti Neumu je naš avtobus utrpel okvaro. Po triurnem delu je šoferju z znatno pomočjo našega Julija končno uspelo odpraviti napako, tako da smo lahko nadaljevali pot in končno prispeli v Neum, kjer nas je v

Hektor Prinčič - Ettore je imel lekcijo lepega petja

hotelu Sunce kljub zelo pozni uri še vedno čakala večerja. Sledilo je le še spanje.

Naslednji dan nas je pot vodila do Mostarja, kjer smo si ogledali stari del mesta z na novo postavljenim (stari) mostom čez Neretvo. Na poti proti Sarajevu smo se ustavili še v Jablanici, kjer smo si ogledali znameniti porušeni most preko Neretve, v Sarajevu smo prispeli pozno popoldne. Takoj smo se odpravili na avtobusni ogled mesta, in sicer na ogled olimpijskega stadiona Koševo, ki zdaj služi kot pokopališče umrlih v bratomorni vojni. Na hitro smo si ogledali še stari del Sarajeva in seveda Baščaršijo. Od tu so nas z najetim avtobusom (ker je naš ostal na servisu) odpeljali v hotel.

Naše potovanje se bliža koncu. Po zajtrku smo se odpravili še na vrelo Bosne (izvir) in se počasi odpravili proti domu. Peljali smo se mimo Zenice in Doboja, v Derventi smo se ustavili še v restavraciji Kamenji zamak na zadnjih čevapčičih. Nadaljevali smo mimo Slavonskega Broda, Novske in Zagreba do Brežic, kjer smo se poslovili od vodiča Bojana. V Solkan smo prispeli zvečer.

Izvedeli smo ogromno novega in se tudi veliko naučili, med drugim tudi to, kaj pomenijo štirje C-ji na srbski zastavi (Samo sloga Srbina spašava), zaplesali smo makedonsko oro, spoznali razliko med baziliko in katedralo ter med džamijo in mošejo... Izleta se je udeležilo 46 potnikov, ki smo skupaj prepotovali skoraj 3.000 km. Imeli smo se lepo in se že veselimo izleta prihodnje leto.

Rinalda Komel

Tiranski bunkerji

Med upokojenimi potniki so na srečo tudi mehaniki.

Oro v Vevčanah

Skupinska - gasilska pred muzejem 25. maja (Foto: BM)

Po domače

Soukan u riti ot kokušši

Mladi znajo biti domiselni. 25. avgusta 2012 se je poročila Polona, najmlajša hčerka Zdenke Bergoč - Kuštrinove. Njena prijateljica Hana, doma iz Solkana, ji je spregovorila u *sukensčini*.

Ben ma ki čemo rečt o Sukəni? Jəma ljəpe pupə ... adni magari pravjə, da čə jəmaš Briku al Sukenku damə, da na nucas pəsa, zatuə ki sə səmə glih zaənprou uəjstrə. Ma navjəm, čə tuə še drži. Ki je pərnas zanimljiviga? Jəmmo nu čudnu govoricu, ki ju še Mlakar ponuca u sojih kanconah. Poznəmo črku g, k je njəki umes med g an h, ki ju forešti təškuə zgovarjajə an sə djəljajə bol norca kukər da bjəm ratalo. Nimmə dvoinə, magari je ljəpa an bju žihər kədjaj ponucali, sploh pa, kər govorimo od ljubezni, bi se spoduəblo ... an jəmmo kajšnu besjədu sam an čə, ki je magari bol taljanska, ku štikadent, kanotəjra, nona ... Ben ja, smo prou pər meji an čə poglədəmo na kartu Slovenjə, bi lohkor rekli, da smo prou u riti ot kokušši. Italja ja, sə še zmislim, kəkuə smo hodili čeres po špežu, kupavali paštu an poljəti angurja an jəh pərpeljali kar na kuəli. An kər smo švercali an sə trəsli, da nas dobijə an nam use poberejə. Dənəs huədjə pa Taljani gor ... sjəm višno kar splače.

Təkuə, tuə bi biu na ən način naš Soukan. Mičkin, ma səs puhno zanimljivostmi. Je ljəp krej, še posebe za kajšnə pasədžadə čə skuəs park al pa gor do Svetə Katarinə, sploh čə si potle pəruəščiš še kajšnə omletə səz orjəhami. Al pa h Suəci, ki sju splače videt, sa jəma Suəča təljəpši farbu ot usih rjək, zelenu an plavu. Dol na jəzi sə zdej zrihtali še jəs za tek mə səs kajakami, təkuə da sə tam zbjəra kar dosti əldi. Smo sə pa enkat hodili dol frišat, sa je poljəti šaldu toplo. Kər smo bli mladi an je bla Suəča na jəzi bol duja ku zdej, smo sə tudi spuščavali po valuvah, skačeli səs narvišjih skal an sə zafrkavali, da čə ni duə plavu hitro, da bo mogu srjədi Suəče na meji pokazat propusnicu, sa Suəča grə potle u Italju an rata Izonco. Enkat sə tle živjəli taljanski grofje, ki sə mjəli sojə vilə za ferjə. Na Placi je bla tudi čitalnica, čjər ki səs Sukenci radi zbjərali. Ben, dənəs sə zbjərajə na Placi zatuə, ki jəmajə Šiptarji təbujši dželati polok tənovə funtənə, ki ji adnive pravjə kar propeler. Ma grə bol za poglət na Sabutin an Svetu Goru, umjəs pa teče Suəča. Sveta Gora je tudi njəki posebniga. Čə grəš gor, si lohkor pəruəščiš no bujši kusilo u restauraciji, lohkor grəš h maši, sa je gor romarska cjkərka Mətəra Božjə, lohkor pa vržeš oči oku an oku, sa čə je ljəpo ureme,

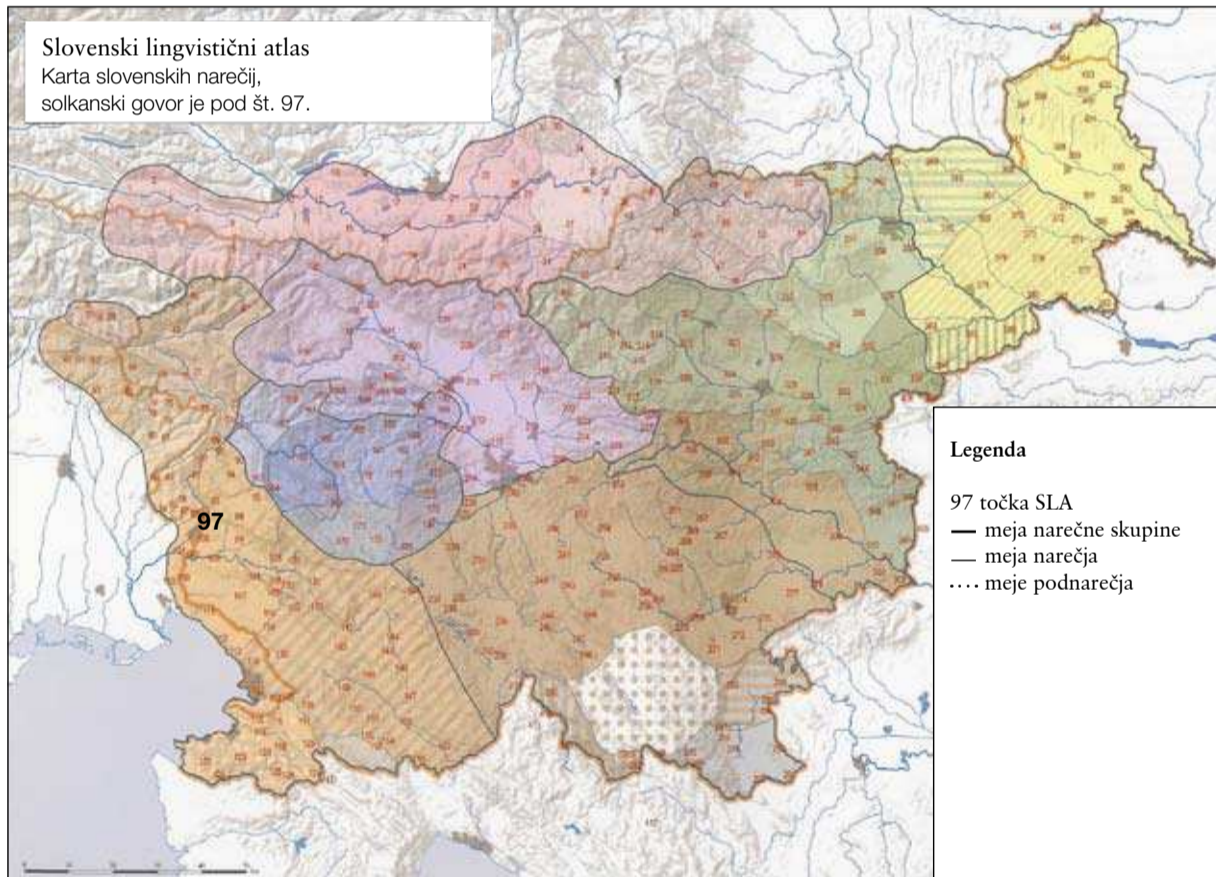
vidiš do Trsta an Triglava. Za veliku nuəč pa je gor mednarodna rastava pjərhu, za božič pa sə jasələ.

Zdej sə zrihtali tudi vilu Bartolomei, ki ot cajta do cajta odopre kajšnu rastavu, ki jəh kədjaj nardijo tudi na Krajeuni. Je pa Soukan tudi ruəjstni krej umetniku; tle səs rodili oba kiparja Kalina, slikar Vladimir Makuc, tenorist Danilo Čadež.

Soukan je omjənjen tudi u knigi ot Franceta Bevka *Tolminski punt*. Ma ja ... je pravi biser tle ob Suəci, glih umjəs med Vipavsku an Suəšku dolinu, polok muərija an hribu. In čə grəš čeres most, prideš u Bərdə. Sa usi poznəste brišku rebulu an briška čerjəšnjə. Po cjaləm svjəti je znən tudi željəzniški sukenski most, ki je suojcajt jəmu narvənči kamnit lok u Europi. Čə pa ti ponoči ni za spat, lohkor grəš tudi u Novu Goricu an u Perli poškušəš srečə na kajšnəm automati. Za tistə bol adrenalinskə pa jəmmo tudi skokə s sukenskiga mosta na lastiki – bandži džamping; lohkor grəš tudi numəlo uən səs Sukəna na Ajšucu, čjər ki vidiš skokə səs padaləm gor səs Trnouskə planotə.

An tuə bi blo skora use, kar sə zdej zmislim an səm tjəla povet ot Sukəna. čičeste vjədet kej več, lohkor grəste jəskat na <http://www.solkan.si>.

Hana

Prekopavanje. Tokrat za optične kable. Na srečo delavci hitijo. Vsako luknjko pokrijejo že skoraj prej kot jo izkopljejo, ampak ceste in pločniki so vseeno pokrpani, kot beraške hlače. (Foto: TG)

TURISTIČNO DRUŠTVO SOLKAN
vabi dne 26. oktobra 2013 na:

9. POHOD PO POTEH SOŠKE FRONTE

Zbiranje med 8.00 in 9.00 uro pri
KS Solkan
Pričetek pohoda ob 9.00 uri

Lastnike in najemnike lokalov ob cesti IX. korpusa in na Trgu J. Srebrniča, obveščamo, da bomo tudi letos med 20. decembrom in 10. januarjem 2014 pripravili razstav jaslic. Kdor želi sodelovati in imeti jaslice v izložbi naj svojo odločitev sporoči Ljubici Šuligoj na E pošto: ljubica.suligoj@gmail.com, ali jo pokliče na GSM 041 271 781 Lani se je predstavilo 14 razstavljalcev jaslic in upamo, da jih bo letos enako ali še več.

Podporniki

Prireditve v letu 2013 so tudi omogočili:

Adriatic Slovenica, zavarovalna družba d.d.
Avtoprevoz cement d.o.o. Tolmin
Bar Karavla Solkan
Bar HEC Solkan
Brezigar David in Marinka Solkan
Cestno podjetje Gorica d.d., Nova Gorica
Cvetličarna Anita Flajs s.p., Solkan
Cvetličarna Klavdij Jakončič s.p., Solkan
Elektro Primorska d.d. Nova Gorica
Fotoateljé Pavšič Zavadlav, Solkan
Gopack Nova Gorica
Gostilna Solkanska klet, Solkan
HIT d.d. Nova Gorica
Jakin Anton, Solkan
Kava bar Memedi Solkan
Komunala d.d. Nova Gorica
LEGA –uokvirjenje slik Nova Gorica
Livarna Gorica
Mesnica Damjan Kovačič Solkan
Mini GO d.o.o. Nova Gorica
Mini pekarna Brumat, Solkan
Okrepčevalnica Valentinčič, Dolga njiva
Ošterija Žogica, Solkan
Pizzerija Soča, Solkan
Restavracija Sveta Gora – Miha Benedetič
Salonit Anhovo Kamnolomi d.o.o.
Salonit Anhovo Rokava d.o.o.
Solkanska industrija apna, Solkan
Turistična zveza Nova Gorica
Vrtnarstvo Korsič, Solkan
Zavarovalnica Triglav d.d. Ljubljana

Darovalci za časopis:

v letošnjem letu so darovalci za časopis darovali 3.693 eur. V zadnjih treh mesecih (od konca maja) so darovali za časopis: Berce Mojca, Boštjančič Kiljen, Černe Ana, Fikfak Metod, Komel Ernesta, Komel Mario, Kralj Ester, Leban Toni, Leban Valerija, Manfreda Marija, Markič Joško, Marušič Branko, Mihelj Oskar, Obljubek Miran, Podgornik David, Prijon Alma, Ronkali Jožica, Rozman Jože, Štucin Silvana, Vuga Katarina, Zavrtnik Bruno, Zavrtnik Sonja in Zucchiati Aleš.

Podjetje Krka d.d. podpira praznovanje 45-letnice ustvarjanja Ota Pestnerja, ki je 30-letnemu čakanjju na postaji dodal koncert na solkanskem Placu TG

Solkanski časopis si lahko ogledate tudi na spletni strani www.solkan.si.

S to številko objavljamo na spletu barvno izdajo. Obiščite nas tudi na spletu in uživajte v barvnih fotografijah naših sodelavcev.

Oglaševanje v solkanskih medijih

Vabimo solkanske podjetnike in obrtnike, da oglašujejo na internetni strani KS Solkan in v 1001-solkanskem časopisu. Naš časopis prejmejo vsa gospodinjstva v Solkanu in številni drugi naročniki.

cenik oglaševanja

1 stran: 400 evrov, 1/2 strani: 200 evrov, 1/4 strani: 100 evrov, 1/8 strani: 50 evrov, manjši oglasi: 25 evrov.
Oblikovanje oglasa:
dodatnih 50 %
Oddaja oglasnih vsebin za naslednjo številko: 1. december 2013.

Cvetje v jeseni: jablana na Dragah. (Foto: Aleš Smovršnik)

Obvestila

Naslednja številka

1001 – solkanskega časopisa bo izšla 24. decembra 2013. Članke in fotografije je potrebno oddati najkasneje do 5. decembra na e-naslov: 1001solkan@gmail.com. Besedil, ki niso v elektronski obliki, ne moremo sprejemati. Kontaktna številka urednika: 040 201 213.

Vestern po sukensko: glavni junak odkajaka v sončni zahod. (Foto: MP)